

Presentatie 9.1

Opiaatgebruik door patiënten met artrose; een cohort studie (14)

J.J. van den Driest, D. Schiphof, M de Wilde, P.J.E. Bindels, J van der Lei, S.M.A. Bierma-Zeinstra
Erasmus MC, ROTTERDAM

Inleiding

Opiaten worden steeds meer voorgeschreven aan patiënten met artrose gerelateerde pijn. De werkzaamheid van opiaten is beperkt bij pijn door artrose en het gebruik van opiaten is geassocieerd met bijwerkingen en risico op verslaving.

Onderzoeksvraag

De incidentie en prevalentie van opiaatvoorschriften en trends in de opiaatvoorschriften werden onderzocht. Daarnaast werd beoordeeld welke typen opiaten werden voorgeschreven en welk deel van de patiënten langdurig (≥ 3 maanden) een opiaat gebruikte. Tenslotte werd gekeken welke patiëntkarakteristieken samenhangen met het gebruik van opiaten.

Methode

Een cohort studie werd uitgevoerd in de Integrated Primary Care Information (IPCI) database. Deze database bevat de huisartsgegevens van meer dan 1,5 miljoen patiënten in Nederland. Patiënten ≥ 30 jaar met een ICPC-diagnose voor artrose (rug, heup, knie en overig perifeer) werden geïnccludeerd in het cohort. Patiënten met een maligniteit, neuropathische pijn en fibromyalgie werden geëxcludeerd één jaar voor deze diagnose. Daarnaast werden patiënten één jaar voor overlijden geëxcludeerd. Opiatrecepten binnen een half jaar na een trauma werden niet meegeteld als recepten voor artrose gerelateerde pijn. Incidentie en prevalentiecijfers werden berekend over de periode 2008-2017. Een incident recept werd gedefinieerd als een nieuwe receptepisode na een periode van minimaal 6 maanden zonder recepten hiervoor. Een prevalent recept werd gedefinieerd als de aanwezigheid van minimaal een recept in een kalenderjaar. Logistische regressie analyse werd gebruikt om te onderzoeken welke patiëntkarakteristieken samenhangen met opiaat gebruik.

Resultaat

Er werden 157.904 patiënten geïnccludeerd in het cohort. Het totale gebruik van opiaten bleef relatief stabiel tijdens de onderzoeksperiode met ongeveer 100 incidente en 170 prevalentie recepten per 1000 patiëntjaren. Er waren veranderingen in welk soort opiaten werd voorgeschreven. Oxycodon werd vaker voorgeschreven en het aantal incidente voorschriften steeg van 7.1 naar 40.7 per 1000 patiëntjaren in 2017. Ook fentanyl werd meer voorgeschreven en het aantal incidente recepten verdubbelde bijna van 4.2 naar 7.4 per 1000 patiëntjaren. Paracetamol/codeïne werd minder voorgeschreven en daalde van 63.0 naar 13.3 incidente voorschriften per 1000 patientjaren. Per follow-up jaar werd door 3% van de patiënten met incidente artrose een opiaat langdurig gebruikt. Factoren die geassocieerd waren met opiaatgebruik zijn hogere leeftijd, artrose in 2 of meer gewrichtsgroepen [OR 1.56, CI:1.51-1.65], en de aanwezigheid van andere musculoskeletale aandoeningen [OR 4.91, CI:4.76-5.05]. Mannen werd minder vaak een opiaat voorschreven [OR 0.78, CI 0.76-0.80].

Conclusie

Het totaal aan voorschriften voor opiaten bleef relatief stabiel over de periode 2008-2017, maar welk soort opiaat werd voorgeschreven veranderde. De sterke opiaten oxycodon en fentanyl werden vaker voorgeschreven, terwijl het zwakke opiaat paracetamol/codeïne minder vaak werd voorgeschreven. Vanwege de beperkte werkzaamheid en het optreden van bijwerkingen, moeten opiaten voorzichtig worden voorgeschreven.

Samenvatting

Het totaal aan voorschriften voor opiaten bleef relatief stabiel over de periode 2008-2017. Het soort opiaat dat werd voorgeschreven veranderde. Oxycodon en fentanyl werden vaker voorgeschreven, terwijl paracetamol/codeïne minder vaak werd voorgeschreven.

Samenwerking Tussen verschillende afdelingen

Studie afgerond Ja

Huisartsendata Ja